

hez, mely így szól: »Igen szívesen venné e lapok kiadója, ha eddig elhalt más jelesebb színészek életéből is hasonló közlemények küldetnének hozzánk, hogy e szerint ezek e folyóiratban közre bocsáttatván, nemzeti színészetünk azon lézagát is kipótolnák, mellynek betöltése felől mindeddig még nem gondoltunk, holott a külföld ennél sokkal csekélyebb érdekű cikkelyeket is kimerítő teljességgel már régen kiegészíté.« (*Honművész*, 1838—20. szám, 159. oldal.) Mint ebből is látni, már 1838-ban is fontosnak találták a nekrológokat. Már most elképzelhető, hogy mennyi életrajzunk lenne, ha a lapok vidéki levelezői ezeket megírták volna; eszerint a nekrológok hiányosságai is az okai annak, hogy az úttörő színészekről vajmi kevés feljegyzésünk maradt. A kevésé ismert színészeiről a lapok nem is emlékeztek meg, az ismertebbek is csak 8—10 sort kaptak. *Pergő Celesztint*, *Jancsó Pált*, *Megyeri Károlyt*, *Kántornét* egészen röviden örökítik meg, — tehát hogy a szaklexikon ennek ellenére lehetőségszerűen mégis bőven emlékezzék meg a színpad egy-egy kiválóságáról, elhatároztam, hogy minden nevezetes eseményt feljegyzek, amely az illetővel vonatkozásban van; azután nyomról-nyomra, lépésről-lépésre haladtam, hogy megismerjem azon kort is, amellyel annak tárgyalása alatt foglalkozom, és azután egy-egy ívre írtam sok-sok színész nevét, akikről valamelyes érdemleges adatot találtam, ezeket az adatokat ABC-rendszerbe foglalva, összegyűjtöttem és mikor már körülbelül teljesnek bizonyult az életrajz, egyenként lemásoltam. A munka kedvező folytatása azonban a vidéki lapok áttekintésénél is megakadt, mert sajnos, a vidéken csak a kolozsvári lapok foglalkoztak behatóbban a magyar színművészettel. Az is baj, hogy az újságírodalom csak a 60-as években kezd fellendülni, tehát meg kellett elégednem azzal, amit az addig megjelent lapok nyújtottak. A fővárosban a *Magyar Hírmondó*, *Magyar Kurír*, *Hazai és Külföldi Tudósítások*, *Honművész*, *Honderú*, *Regélő*, *Hölgyfutár*, *Fővárosi Lapok* és újabban a *Pesti Hírlap* foglalkozott eléggé méltányosan a színészeti viszonyokkal, a vidéken pedig a kolozsvári *Erdélyi Híradó*, a győri *Hazánk*, a debreceni *Horvátbágy*, az aradi *Alföld*, stb. Ezenkívül még sok száz és száz lapból jegyezgettem, de nem hagytam figyelmen kívül a régi színházi zsebkönyveket, színlapokat, kéziratokat, szakkönyveket, sőt a gyászjelentéseket sem. Múzeumi kutatásaimon kívül a pestmegyei levéltárban is dolgoztam, az Egyetemi- és Fővárosi Könyvtárban nemkülönben, ezenkívül jegyzeteket készítettem az Orsz. Színészegyesület emlékeiről is és, hogy lehetőleg eredeti jegyzeteim is legyenek: közel háromszáz ismertebb nyugdíjas színész életrajzát sikerült megkapnom. De felhasználtam magánjegyzeteimet is, melyeket 1899. óta naponta gyűjtök. Tehát sok mindenre igyekeztem kiterjeszteni figyelmemet és mindig javítani, bővíteni, újjal kiegészíteni a már meglevő anyagot. És hogy hozzáértő és e téren elismert nevű egyén kritikai hozzászólását is megismerhessem, összeköttetésbe jutottam néhai *Rakodczay Pállal*, az ismert színészi szakíróval, aki munkámat sok újfajta útmutatással gazdagította. Azonkívül halálos ágyán rám testálta egy megkezdett lexikon anyagát és teljes színlapgyűjteményét is, melyek szintén jó szolgálatot tettek munkámnak. Legyen áldás emlékének!